

16.01.2024

NOU 2023: 25. Omstilling til lavutslipp - Veivalg for klimapolitikken mot 2050 - rapport av Klimautvalget 2050

Offshore Norges hørings svar

Offshore Norge viser til høringsbrev fra Klima- og miljødepartementet datert 31.10.2023 om NOU2023:25, og vil med dette gi vårt hørings svar. I vårt hørings svar har vi særskilt fokusert på merknader til utvalgets anbefalinger for petroleumsnæringen (kap. 12) og energisystemet (kap. 5). Vi vil i tillegg vise til våre innspill til Klimautvalget 2050 sin delrapport september 2022.

Generelt

Rapportens tematikk er viktig for at Norge skal nå sine nasjonale klimamål og forpliktelser etter Parisavtalen. Det er en grundig rapport. Offshore Norge mener imidlertid rapporten i større grad burde inkludert vurderinger av den sikkerhets- og geopolitiske situasjonen og den viktige rollen norsk olje og gass har for Europa. Klima- og energipolitikk henger tett sammen med sikkerhets- og geopolitikk, noe de senere års hendelser har tydeliggjort, og utvalget burde i større grad ha tatt dette med i sine betraktninger og utforming av anbefalinger.

Offshore Norge mener videre at utvalget heller ikke i tilstrekkelig grad har vurdert de samfunnsøkonomiske kostnadene av sine anbefalinger. Dette kunne med fordel ha vært dekket gjennom et bredere sammensatt ekspertutvalg, blant annet med representanter fra ulike industrinæringene.

Så godt som alle klimagassutslipp i Norge må være fjernet innen 2050

Offshore Norge har sammen med partnerne i KonKraft et mål om å redusere utslippene knyttet til olje- og gassproduksjon i Norge til nær null i 2050. Som KonKrafts statusrapport for 2023 viser, er målet om å halvere utslippene i 2030 innenfor rekkevidde – men dette betinger tilgang på kraft fra land og forsterkede virkemidler. Ambisjonen om nær null utslipp i 2050 skal fortrinnsvis nås gjennom fornybar kraft (fra land og havvind), andre null-/lavutslippsteknologier og energieffektivisering. Den forventede naturlige utviklingen knyttet til en gradvis reduksjon av olje- og gassproduksjonen og avviklingen av felt på sokkelen vil også bidra til betydelige reduserte utslipp mot 2050.

«Det er ikke mulig å fjerne alle utslippene knyttet til utvinning av olje og gass så lenge det er utvinningsaktivitet. Selv med elektrifisering og bruk av karbonfangst og -lagring vil det i et 2050-perspektiv være betydelige restutslipp fra olje- og gassutvinning knyttet til blant annet lekkasjer, faking, lasting og lossing av petroleum og prosessanlegg.» - NOU 2023: 25, side 158

Rapporten viser til Oljedirektoratets vurdering av at petroleumsnæringen vil kunne nå et utslippsnivå på under 1 million tonn CO₂e i 2050, tilsvarende 20-40 % av Norges gjenværende utslippsramme. Dette

betyr en utslippsreduksjon for petroleumsnæringen i samme takt som for samfunnet for øvrig og i henhold til 1,5-gradersmålet i Parisavtalen. Offshore Norge mener derfor at petroleumsnæringens ambisjon om nær null utslipp i 2050 støtter opp under de norske klimamålene og Norges forpliktelser etter Parisavtalen.

Rapporten viser til at kjøp av kvoter ikke er tilstrekkelig for å bli et lavutslippssamfunn, og at det ikke er gitt at det i fremtiden vil finnes kvoter tilgjengelig i tilstrekkelig omfang eller pris. Offshore Norge støtter denne vurderingen. Å gjennomføre utslippsreducerende tiltak som vil ta Norge mot nær null i 2050 vil ikke bare være viktig for Norge, men også i et globalt perspektiv.

Norge som et lavutslippssamfunn og en energinasjon

Klimautvalget anbefaler at Norge skal planlegge for å bli et lavenergisamfunn der prinsippet om areal- og ressurseffektivitet ligger til grunn for omstillingen. Et lavenergisamfunn tar utgangspunkt i at kraft og annen energi er en knapp ressurs, og at økt produksjon har negative konsekvenser. Også i et lavenergisamfunn må utslippsfri energi erstatte fossil energi, men her innrettes politikken i større grad slik at barrierer for energieffektivisering bygges ned og prisene får lov til å virke slik at forbrukere begrenser sitt strøm- og effektforbruk. Et lavenergisamfunn vil produsere og etterspørre mye mindre kraft enn et høyenergisamfunn. Både et høyenergisamfunn og et lavenergisamfunn kan være kompatibelt med et lavutslippssamfunn. Det er fordeler og ulemper med begge.

En konsekvens av veivalget til Klimautvalget er at konkurransedyktige kraftpriser og nasjonalt kraftoverskudd ikke lenger er et mål i energipolitikken. Det er mange aktører og andre offentlige utvalg som har anbefalt en annen energipolitikk enn det utvalget legger til grunn. Offshore Norge mener i likhet med NHO, LO, Energikommisjonen og Strømprisutvalget, at Norge fortsatt skal være en energinasjon med konkurransedyktige kraftpriser og et nasjonalt kraftoverskudd. Norge må gjøre et veivalg som sikrer at klimamålene nås med en høy sysselsetting som energinasjon – også etter energiomstillingen. Det er derfor viktig at Energikommisjonens målsetting om 60 TWh mer kraft innen 2030 legges til grunn. Her kan offshorenæringen spille en viktig rolle gjennom produksjon av fornybar energi fra havvind og utvikling av hydrogen. I tillegg vil petroleumsnæringen bidra til å nå klimamålene ved å kutte utslipp, samtidig som man opprettholder verdiskaping og sysselsetting i olje- og gassektoren.

Strategi for energiomstilling - ikke for slutfasen av norsk petroleumsvirksomhet

Utvalget anbefaler:

- *permanent stopp i letevirksomhet uten direkte tilknytning til eksisterende infrastruktur. Utvalget vurderer dette som et naturlig skritt på veien mot avvikling av all videre leting.*
- *at det ikke besluttes bygging av ny infrastruktur som binder oss til utslipp frem mot og forbi 2050*
- *at det utarbeides en strategi for slutfasen av norsk petroleumsvirksomhet, og at denne legges frem for Stortinget så raskt som mulig.*
- *at det ikke gis ytterligere tillatelser til leting, utvinning (PUD), eller anlegg og drift (PAD) inntil en slik strategi er ferdigstilt*

Offshore Norge mener Norges strategi for petroleumssektoren bør være å produsere olje og gass med lavest mulig utslipp til en verden hvor det fortsatt vil være behov for olje og gass innenfor Parisavtalens

rammer. Offshore Norge mener videre det bør lages en konkret plan for å utvikle nye næringene som havvind, CCS og hydrogen knyttet til norsk sokkel – ikke en strategi for slutfasen av norsk petroleumsvirksomhet.

Ifølge både FNs klimapanel (IPCC)¹ og det internasjonale energibyrået (IEA)² vil det være behov for olje og gass som en del av energimiksen også i 2050. Sokkeldirektoratet forventer en større nedgang i produksjonen på norsk sokkel fram mot 2050³ enn det som legges til grunn i IPCCs 1,5-grads scenarier⁴. For at klimamålene skal nås, må imidlertid utslippene ved den gjenværende produksjonen av olje og gass være nær null. I tillegg må utslippene ved bruken være nær null ved at CO₂ fra forbrenning fanges og lagres permanent eller at naturgassen omgjøres til hydrogen med CO₂-fangst og lagring. Norge er av landene med best forutsetninger for å lykkes med dette. Vi har produsert olje og gass med lave utslipp i lang tid og har alle forutsetningene for å lykkes med CO₂-fangst- og lagring. Det er stor lagringskapasitet for CO₂ på norsk sokkel, vi ligger nært store utslippskilder i Europa og vi har verdifull erfaring og kompetanse fra olje- og gassvirksomheten.

En analyse⁵ utført av Rystad Energy for OG21 viser at selv i de mest ambisiøse energiomstillings-scenarioene vil Storbritannia og EU være avhengig av en betydelig import av energi fram mot 2050 og etter det, inkludert blått hydrogen⁶ og naturgass. Det vil også være behov for olje og gass i overskuelig framtid som råvare i den petrokjemiske industrien. Norsk gass vil også framover være konkurransedyktig på pris, ha lave utslipp med pålitelig leveranse. Dagens produksjonsprognose for norsk sokkel viser imidlertid en brattere nedgang enn den forventede etterspørselen fra Europa. Skal Norge klare å levere den energien Europa trenger framover og unngå energikrise, må vi derfor fortsette å lete og finne nye ressurser på norsk sokkel.

Produksjon av olje, gass og hydrogen fra Norge vil i tillegg til CO₂-lagring være en forutsetning for at EU og Storbritannia skal lykkes med sin energiomstilling og nå klimamålene. En studie Rystad Energy⁷ har utført for Olje- og energidepartementet viser i tillegg at olje og gass fra Norge vil ha en positiv klimaeffekt i form av å erstatte kull, olje og gass produsert i andre land med høyere verdikjedeutslipp.

Utvalget har etter Offshore Norges syn lagt for lite vekt på den samfunnsøkonomiske konsekvensen av stans i leting etter olje og gass i forhold til betydningen og rollen næringen vil ha i energiomstillingen som skal skje. I tillegg mangler det en analyse av hva bortfall av olje- og gassproduksjonen vil ha å si for verdiskaping og sysselsetting i Norge. Konsekvensen av redusert verdiskaping fra olje og gass som følge av redusert leting og betydningen for norsk BNP er heller ikke tilstrekkelig belyst.

Kraft fra land som utslippsreducerende tiltak i petroleumssektoren

For petroleumsnæringen anbefaler utvalget som hovedregel å unngå kraft fra land som utslippsreducerende tiltak, og vurderer dette opp mot knappe kraftressurser og ønske om å prioritere formål som er forenlig med et lavutslippssamfunn. I desember 2023 er det planlagte prosjekter i Statnetts «driftsmessig forsvarlige kø» (DF-kø) som til sammen har søkt om 12 160 MW. At en tilknytning er driftsmessig forsvarlig betyr at det ikke er behov for tiltak i transmisjonsnettet for at den

¹ [Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change \(ipcc.ch\)](https://www.ipcc.ch)

² [World Energy Outlook 2023 – Analysis - IEA](https://www.iea.org/publications/World-Energy-Outlook-2023)

³ [Ressursrapport 2022 presentasjon utkast \(sodir.no\)](https://www.sodir.no/ressursrapport-2022-presentasjon-utkast)

⁴ Median av 97 scenarier uten «overshoot»

⁵ [Rystad Energy - Deep-dive study on energy security - Draft report \(og21.no\)](https://www.rystadenergy.com/deep-dive-study-on-energy-security-draft-report-og21-no)

⁶ [GER-NOR Joint feasibility study report - Hydrogen \(gassco.eu\)](https://www.gassco.eu/ger-nor-joint-feasibility-study-report-hydrogen)

⁷ [netto-klimagassutslipp-fra-okt-olje-og-gassproduksjon-pa-norsk-sokkel hovedrapport.pdf \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/netto-klimagassutslipp-fra-okt-olje-og-gassproduksjon-pa-norsk-sokkel-hovedrapport.pdf)

forespurte kapasiteten kan knyttes til nettet.⁸ Av totalt 12 160 MW utgjør elektrifisering i petroleumsnæringen kun 935 MW, dvs. under 8 prosent av kapasiteten i nettet som nå etterspørres fra ulike aktører. Øvrig industri står for 4149 MW og hydrogen/ammoniakk står for 4205 MW. De resterende søknadene tilhører datasentre, batteriproduksjon og nettselskaper.

Det er en krevende øvelse å prioritere hvem som skal få tildelt kraft etter hva som er forenlig med et lavutslippssamfunn i 2050, særlig ettersom flere av aktørene som står i kø hos Statnett i dag har som formål å elektrifisere for å redusere utslipp eller bygge opp ny og grønn industri. Offshore Norge vil derfor anbefale at tildelingen av kraft skjer på et nøytralt grunnlag og basert på objektive kriterier, hvor det stilles strenge krav til modenhet i prosjektene og kostnadseffektivitet i forhold til å nå nasjonale klimamål.

Dersom man skal følge anbefalingen fra utvalget for petroleumsnæringen om å unngå kraft fra land til elektrifisering, vil det medføre unødvendig store klimagassutslipp i lang tid framover. Elektrifisering med kraft fra land er det viktigste tiltaket for å få ned utslippene i petroleumssektoren på kort og mellomlang sikt. Petroleumsnæringen står for 25 % av Norges totale utslipp. Legger man til grunn stortingsflertallet og målet om å utvikle og ikke avvike norsk olje- og gassnæring, er man avhengig av å få ned utslippene i denne næringen dersom Norge skal nå sine klimamål i 2030 og videre mot 2050. Til sammen vil elektrifiseringsprosjekter i olje- og gassindustrien utgjøre nærmere 20 % av utslippsreduksjonene som er nødvendige for å nå Norges klimamål i 2030.

Det er allerede gitt tilsagn om kraft til 2/3 av elektrifiseringsprosjektene som skal bidra til å realisere målet om å halvere utslippene innen 2030, prosjekter som alene vil bidra til å kutte utslippene for petroleumssektoren med mellom 30-35 % i 2030. For å realisere Stortingets forventning om at utslippene fra petroleumssektoren skal halveres i 2030 og til nær null i 2050, vil det være nødvendig å gjennomføre ytterligere elektrifiseringsprosjekter.

Norge må bidra i den europeiske energiomstillingen gjennom mer kraftproduksjon

Offshore Norge er helt enig med utvalget i at energiomstillingen fra fossilt til fornybart er en forutsetning for lavutslippssamfunnet, og at omstillingen må skje så raskt som mulig. [Kraftløftet](#) fra NHO og LO viser hvordan vi kan øke krafttilgangen i Norge for å nå våre klimamål, opprettholde konkurransedyktige strømpriser, og legge til rette for næringsvirksomhet og jobbskaping. Havvind vil være sentralt for å forsyne Norge og Europa med mer fornybar energi, og havvindnæringen har alle forutsetninger for å bli en stor og viktig industri i Norge.

Verdens energisystemer skal gjennom store endringer de neste årene. En storstilt norsk satsing på havvind vil både bidra til industriutvikling og arbeidsplasser over hele landet, posisjonere norsk industri internasjonalt og styrke norsk kraftproduksjon. Rammevilkårene for havvind vil være helt avgjørende for om norsk sokkel skal bli et attraktivt havvindområde for utviklere og leverandører i konkurranse med andre land. Offshore Norge mener det må settes et nasjonalt produksjonsmål for 2035 samt etableres en nettløsning til havs, i tillegg til å sikre jevnlig tildeling av nye områder for havvind.

Offshore Norge mener at:

- Det må legges en plan for hvordan 30 GW havvind skal realiseres, inkludert et produksjonsmål for 2035.

⁸ [Slik får direktekunder avklart kapasitet med Statnett | Statnett](#)

- Det må legges til rette for raskere åpningsprosesser i områder med lite potensial for konflikt, slik at disse kan åpnes tidligere.
- Myndighetene må sikre nødvendig kompetanse- og saksbehandlingskapasitet hos relevante myndigheter for å øke tempoet i konsesjonsprosessene.
- Det må legges til rette for hybride nettløsninger som hensyntar havvindsselskapene, norske forbrukere og industri.
- Myndighetene bør sørge for natur- og miljøundersøkelser, og ta en aktiv rolle når det kommer til forundersøkelser og kartlegging av natur for å sikre større forutsigbarhet for selskapene og raskere konsesjonsprosesser.
- Det er nødvendig å legge til rette for kunnskapsinnhenting før åpning av nye områder, i utbyggings- og driftsfasen samt etter avslutning. Kunnskapen som bygges opp bør være åpen og lett tilgjengelig.
- Det bør utformes tydelige rammeverk, ansvarsområder, standarder og søknadsprosesser for utbygging og drift av havvind i dialog med næringen tilpasset eksisterende internasjonale standarder og retningslinjer for å unngå norsk særregulering hvor mulig.

Norge må sette seg mål for CCS og hydrogen

Sluttklæringen fra klimatoppmøtet COP28 var tydelig på at verden er avhengig av å lykkes med CCS dersom klimamålene skal nås - både for å kunne kutte CO₂ fra «hard-to-abate» sektorer, og for å fjerne CO₂ fra atmosfæren. Norge er av landene som har best forutsetninger for å lykkes med CCS og produksjon av blått hydrogen. Vi har både lagringskapasitet for CO₂ på norsk sokkel og kompetansen som skal til. For at norsk sokkel skal være et konkurransedyktig lagringssted for CO₂ fra Norge og resten av Europa må det raskt bygges opp en storskala industri for CO₂-håndtering i Norge. Vi mener at Norge må sørge for rammevilkår som vil gjøre det lønnsomt å realisere betydelig lagringskapasitet på norsk sokkel innen 2030.

Videre må industrien sammen med norske myndigheter arbeide for at det kan produseres 1 million tonn blått hydrogen per år i Norge innen 2032, som økes til 2 millioner tonn fra 2035. Som en del av et klimapartnerskap mellom petroleumsbransjen og myndighetene bør det etableres et CO₂-fond som virkemiddel for å både redusere utslipp i petroleumssektoren og skalere opp nye verdikjeder som CCS og blått hydrogen.

Produksjonsavgift for olje og gass er ikke et hensiktsmessig klimapolitisk virkemiddel

Utvalget skriver at man i strategien for sluttfasen av norsk petroleumsvirksomhet bør vurdere muligheten for en produksjonsavgift på olje og gass. Offshore Norge mener at Regjeringen argumenterer godt i forslaget til statsbudsjett for 2023 om hvorfor en omstillingsavgift /produksjonsavgift ikke er en hensiktsmessig avgift, jf. st.prop. 1LS kapittel 17:

"... en omstillingsavgift per produserte enhet vil være et lite effektivt og et lite treffsikkert virkemiddel for å redusere utslippene fra norsk petroleumsproduksjon, og avgiften vil kun kunne bidra til reduserte utslipp gjennom insentiver til lavere produksjon." ... " Innføring av en ny produksjonsavgift på olje og/eller gass vil kunne bidra til at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer ikke realiseres. En produksjonsavgift vil også kunne føre til at felt stenges ned på et tidligere tidspunkt enn de burde ut fra en samfunnsøkonomisk vurdering. Samlet vil derfor en produksjonsavgift bidra til å redusere verdiskapingen på norsk sokkel. Eventuelt forkortet levetid som følge av avgiften kan også føre til at investeringer i utslippsreducerende tiltak blir mindre lønnsomme."

En produksjonsavgift vil kunne svekke norsk sokkels konkurransekraft, i tillegg til at det bryter med forurensers betaler-prinsippet. Forurensers betaler-prinsippet er godt forankret i og bærende i global klimapolitikk. Petroleumsnæringen stiller seg fullt bak dette prinsippet - både gjennom eksisterende CO₂-avgift og deltakelse i EUs kvotesystem (EU ETS). Reduksjon i produksjon av olje og gass må være styrt av reduksjon i etterspørselen. Å innføre ytterligere avgifter knyttet til produksjon vil etter Offshore Norges syn være uheldig - både for arbeidet med å redusere utslippene på norsk sokkel og oppbyggingen av de nye næringene som vil bidra til energiomstillingen.

Offshore Norge bidrar gjerne med ytterligere informasjon om ønskelig.

OFFSHORE NORGE

Vennlig hilsen,

Benedicte Solaas

Direktør klima og miljø

+47 952 51 678

<https://www.offshorenorge.no>